

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Bakalářská práce

ŠPERK PRO NĚKOHO

ŠPERK PRO MOJI MAMINKU

Charlotte Kejzlarová

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Ústav umění a designu

Oddělení Designu

Studijní program Design

Studijní obor Design kovu a šperku

Bakalářská práce

ŠPERK PRO NĚKOHO

ŠPERK PRO MOJI MAMINKU

Charlotte Kejzlarová

Vedoucí práce: Petr Vogel, M.A.
Oddělení Designu
Ústav umění a designu Západočeské univerzity
v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....
podpis autora

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
1.1	Límeč na téma křehkost	1
1.2	Dvojitý límeč	3
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY	4
2.1	Maminka a já	4
2.2	Člověk a příroda	6
2.3	Rodiče a děti	7
3	CÍL PRÁCE	8
4	PROCES PŘÍPRAVY	9
4.1	Inspirace a hledání informací	9
4.2	Hnízda	9
4.3	Pavoučí kokony	10
4.4	Další vlivy	11
5	PROCES TVORBY A TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA	12
5.1	Technologie navíjení nitě	12
5.2	Forma	12
5.3	Výroba nitěných hnízd	12
5.4	Výroba jehlic	13
6	POPIS DÍLA	15
7	PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	17
8	SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY PRÁCE	18
9	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	19
a)	Knižní a periodická literatura	19
b)	Internetové zdroje	19
10	RESUMÉ	20
11	SEZNAM PŘÍLOH	22

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Design kovu a šperku jsem začala studovat až na Ústavu umění a designu, tudíž i moje dosavadní dílo v tomto oboru pochází z období předchozích tří let. V průběhu studia jsem se naučila pracovat s mnoha materiály, se kterými jsem předtím nikdy nepřišla do styku. Rozšířila jsem si znalosti v oblasti technologie i teorie a naučila jsem se vnímat pojem „šperk“ v širších souvislostech, za což jsem velmi vděčná.

Mezi hlavní práce mé šperkařské tvorby patří především ty, které jsem vytvořila na základě zadaných témat, většinou klauzurních prací. Dá se říci, že moje tvorba je různorodá, ať už se to týká materiálu nebo vizuální řeči. Snažím se každý úkol uchopit osobitě, tak abych v něm neopakovala prvky předchozích prací. Baví mě také pracovat s netradičními materiály.

Již delší dobu se zabývám tématy křehkosti, ochrany a bezpečí, která jsou stěžejní i pro tuto bakalářskou práci. Ta úzce souvisí s mými předchozími pracemi a je tak dalším pomyslným stupínkem ve vývoji mé tvorby.

1.1 Límeček na téma křehkost

Jedno z výše uvedených témat jsem poprvé zpracovávala v loňském roce, kdy jsem se v rámci kurzu šperku mezinárodní letní školy ArtCamp začala zabývat tématem křehkosti ženy.

Úkolem bylo vytvořit šperk na téma „A(r)titudy“, který bude vyjadřovat náš postoj. Chtěla jsem zpracovat téma křehkosti ženy, protože mám pocit, že v dnešním světě, který nepřeje vztahům, je spousta žen, které potlačují svoje emoce a ženskost. Většinou v důsledku toho, že musí často zvládat v rodině nejen roli matky, ale

současně i roli jediného živitele. Tyto ženy mají vůči svým dětem zodpovědnost a proto v momentech, kdy jim život postaví do cesty nějakou překážku, musí zatnout zuby a být silné. Sama jsem si o některých myslela, že situaci ve které se nachází, si samy vybraly a že jim vyhovuje být silnou ženou. Zjistila jsem ale, že v koutku duše každé z nich se skrývá křehká žena.

Při řešení tohoto úkolu jsem se nejdříve zaměřila na materiál. Bylo důležité, aby svými vlastnostmi dobře vystihoval téma křehkosti a jemnosti. Inspiraci jsem hledala v přírodě, která je mi nejbližší. Nesčetné množství tvarů a barev i dokonalé zpracování. V souvislosti s jemností mě okamžitě napadla pavučina. Stovky metrů jemného vlákna, které dokáže vyprodukovat tělo drobounkého hmyzu považuji za naprosto dokonalou a nepřekonatelnou technologii. Přemýšlela jsem jak vyrobit nějaká tenká vlákna svépomocí a napadla mě technologie výroby cukrové vaty, kdy se cukr ve stroji nejdříve nechá zkaramelizovat a poté se směs zchladí v rotujícím bubnu, kde na ni působí odstředivá síla a z hmoty vzniknou jemná vlákna. Snažila jsem se vlákna uspořádat do tvaru náhrdelníku, hmota ale rychle plihla a cukernatěla a ztrácela tak prvotní lehkost a vzdušnost. Nakonec jsem se rozhodla pracovat již s vyrobeným vláknem a to s nití.

Úplnou náhodou jsem se dozvěděla o textilním tužidle Powertex se skvělými vlastnostmi, které shodou okolností výborně posloužilo k dosažení mého záměru. Díky němu jsem mohla nit obalit žádoucím pojivem, napodobit tak lepkavé hmyzí vlákno a pomocí vytrvalého namotávání na plastovou formu vytvořit dutý tvar s křehkou strukturou.

Co se týká samotné podoby šperku zvolila jsem formu límce. Záměrem bylo vyvolat v nositelce pocit vlastní křehkosti (příloha č.1).

Tato práce je velmi zásadní pro moji bakalářskou práci, neboť jsem v rámci její tvorby vynalezla technologii navíjení nitě, kterou jsem uplatnila i nyní.

1.2 Dvojitý límec

Téma křehkosti jsem zpracovávala i ve své další práci. Tentokrát to bylo spíše o křehkosti života jako takového a ochraně zdraví. Touto prací jsem reagovala na krční obtíže, které mě sužovaly celý semestr a nakonec vygradovaly tak, že jsem musela podstoupit operaci. Cítila jsem tedy potřebu reagovat na tyto události a proto vznikl dvojitý límec, který by se dal charakterizovat také slovy - štít, obrana krku nebo chránič (příloha č. 2).

Opět jsem úkol řešila formou límce. Jeho funkce spočívá v symbolické ochraně, v pocitu, který mám, když si ho nasadím okolo krku. Pocit jakéhosi vymezení této části těla, odizolování od okolního světa, uvědomění si, jak je každá část našeho organismu důležitá a jak je důležité, aby vše správně fungovalo. Náhrdelník má formu dvou dutých lomených kruhů umístěných nad sebou, které si po navlečení přes hlavu sednou na moje ramena. Zvolila jsem bílou barvu, protože je symbolem čistoty. Tvar je zvolen tak, aby špatná energie mohla proudit skrze něj a díky otevřeným koncům na obou stranách nezůstane soustředěna kolem krku.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Jako téma pro svoji bakalářskou práci jsem si zvolila „Šperk pro někoho“. S přihlédnutím k tomu, že je nutné si zvolit téma s relativně velkým předstihem, jsem si vybrala takové, o kterém jsem věděla, že mě nebude příliš svazovat a poskytne mi co největší volnost při případné změně. S tím jsem ale nakonec neměla problém, jelikož touto prací navazuji na svoji předchozí tvorbu a doufám, že se mi podařilo zase o něco více prohloubit témata, kterými se zabývám a která jsou pro mě důležitá.

Za dobu studia v ateliéru Designu kovu a šperku jsem se naučila, že šperk který je určen konkrétní osobě, by měl reflektovat její osobnost. Měl by mít pro ni hlubší význam. Při výběru osoby, pro kterou budou šperky určeny, jsem brala především v potaz, jestli ji znám dobře. Tak aby měla výsledná práce význam pro ni i pro mě. Rozhodla jsem se vyrobit šperky pro ženu, kterou znám nejlépe, pro moji maminku. Maminku, která mi dala dar života a věnovala mi svoji péči.

2.1 Maminka a já

Moje maminka má už od dětství velmi blízký vztah k přírodě. Její tatínek – můj dědeček ji odmalička brával s sebou do lesa a učil ji poznávat jednotlivé druhy rostlin, stopy zvířat nebo třeba rozpoznat ptáky podle zpěvu.

I mě maminka od mala brala do přírody a snažila se mi předat svoje doposud nabitě vědomosti. Díky jejím pozorovatelským schopnostem, vnímavosti vůči malým detailům v přírodě, které mnohým unikají a úctě vůči veškerému životu, jsem se naučila i já ctít a obdivovat přírodu.

Často jsme spolu chodily na procházky a pozorovaly život v lese. Hledaly jsme zajímavé druhy rostlin nebo obdivovaly dokonale spletené pavučiny poseté kapkami rosy. Neznám nic krásnějšího než pozorovat v tichosti lesní dění a cítit přítomnost všeho toho života kolem. V takovou chvíli si vždy uvědomím, jak stejné hodnoty sdílíme s ostatními živočichy. Všichni chceme žít a děláme vše proto, aby jsme se měli co nejlépe. Nezřídka v takových okamžicích pohlédnu ke korunám stromů a poslouchám šumění listí a zpěv ptáků, kteří se dokážou dokonale skrývat ve spleti větví.

Když jsem byla dítě, často jsem si chtěla z lesa odnést něco na památku. V trhání rostlin mi maminka většinou zabránila rozumným vysvětlením a tak jsem si často přinesla domů nějaký kamínek nebo kůru s reliéfem cestiček, které jsem našla na zemi. Ojediněle se nám ale poštěstilo a objevily jsme na zemi spadlé prázdné hnízdo nebo skořápku malého vajíčka. Takové nálezy jsem považovala za opravdový poklad a dodnes se v lese stále dívám po zemi okolo sebe, jestli je náhodou nenajdu.

Tyto artefakty pro mě mají nepopsatelné kouzlo. Když vidíme hnízdo na stromě, je pro nás většinou nedosažitelné. Chrání ho velká vzdálenost od země a tajemství jeho obsahu je nám skryto. Křehkost života, kterou v sobě ukrývá, můžeme jen tušit. Najednou ale leží tento výtvar starostlivých rodičů přímo před námi. Je to důkaz jejich přirozené lásky k vlastním potomkům, k touze uchránit je před veškerým nebezpečím, vyplatit je a vychovat z nich zdravé jedince. Není na světě asi nic přirozenějšího než proces reprodukce vlastního druhu, který je společný všemu živému.

Myslím si, že je velmi důležité, aby byl člověk veden od útlého věku k lásce k přírodě. Já jsem k ní vedena byla a jsem za tuto

zkušenost svojí mamince velmi vděčná. Domnívám se, že dodala mému životu další rozměr a proto jsem se rozhodla v této práci rozvíjet téma rodičovské péče, zrodu nového života a úzké souvislosti sepětí člověka s přírodou.

2.2 Člověk a příroda

„Všechna živá příroda na planetě Zemi existuje a vyvíjí se harmonicky a pozvolna se přizpůsobuje nejrozmanitějším životním změnám prostředí. Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je ale člověk. Tím, jak se během vývoje civilizuje, vzdaluje se stále více od přírody.“¹ Nectí její moudré zákony a působí téměř zhoubně nejen na ní, ale i na sebe a svým sobeckým jednáním ničí životní prostředí. V mnoha případech se člověk stává nepřítelem přírody a neváží si zázraku života. Není možné, abychom žili bez přírody, která nám poskytuje vše, co k životu potřebujeme. Člověk je zcela závislý na zdrojích planety a i přesto si neváží přirozeného způsobu života a neprávem se s pocitem důležitosti staví nad ostatní druhy. Přitom právě život v symbióze s přírodou stojí na počátku harmonického soužití člověka a ostatních druhů na Zemi.

S ostatními živočichy toho máme společného více než si myslíme. Na počátku se vyvíjíme z vajíčka, které se nijak neliší od vajíček jiných druhů. V počátečním stádiu je embryo těžko rozlišitelné od ostatních obratlovců. Později se začnou vyvíjet končetiny. V tomto stádiu vznikají ze stejného základního tvaru i nohy ještěrek, savců nebo křídla ptáků. Teprve později se zárodek lidské bytosti odliší od zárodku jiných savců.²

¹ J., ČIHAŘ, Rodiče a děti: Zákon zachování druhu a rostlin. 1.vyd. Zlín: TIGRIS, 2004. ISBN-80-86062-23-6, s. 9.

² DARWIN, Ch., O původu člověka. 2. vyd. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1423-3, s. 25.

Velkou příbuznost člověka s ostatními druhy značí také některé společné vzorce chování. U všech živočichů na planetě zabezpečují další existenci druhu geneticky zafixované instinkty. I u nás, civilizovaných lidí dnešní doby, hrají instinkty při péči o své potomky a mnoha jiných projevech velmi důležitou roli. U člověka ovšem přistupuje k instinktivnímu jednání i rozum a ten nás nemusí vždy vést správnou cestou.

2.3 Rodiče a děti

Zabezpečit potomkům co nejlepší ochranu a zdárný vývoj je jedním z nejsilnějších a nejdůležitějších přírodních zákonů, který respektují všechny živé bytosti.³ Jsou takové druhy, které se po rozmnožení nebo naklazení vajíček o své potomstvo už nestarají, já jsem se však zaměřila na ty, které jim věnují značnou péči, stejně tak, jako my lidé.

U všech živočichů, s výjimkou člověka, je starost o potomky činnost čistě pudová. Péče o budoucí pokolení je příznačná především u savců, ptáků a některých obratlovců. Je zajímavé, že rodičovská láska se ale vyvinula i u některých živočichů, kteří stojí na velmi nízkém vývojovém stupni, například u pavouků. To jak jednotlivé druhy pečují o svoje mláďata, patří k nejzajímavějším oblastem chování živočichů. Zabrousila jsem tedy do světa etologie a nechala jsem se inspirovat. (viz. kapitola 4)

³ ČIHAŘ, J., Rodiče a děti: Zákon zachování druhu a rostlin. 1.vyd. Zlín: TIGRIS, 2004. ISBN-80-86062-23-6, s. 8.

3 CÍL PRÁCE

Cílem moji práce bylo vytvořit sadu šperků, které věnuji svojí mamince jako poděkování za to, že mě přivedla na svět, za roky její péče, trpělivost a za bezmeznou podporu.

V rámci této práce jsem se zabývala tématy spojitosti člověka s přírodou nebo rodičovské péče napříč živočišnými druhy. Tento průzkum byl pro mě velmi důležitý. Pomohl mi utřídit si myšlenky a doufám, že informace, které jsem nashromáždila, napomohou k lepšímu pochopení mého záměru.

Tato práce je založena na významu dobrých vztahů, ať už jde o vztahy mezilidské nebo vztah člověka k přírodě. Snažila jsem se poukázat na důležitost veškerého života na Zemi, kterého bychom si měli vážit a chovat se k němu s pokorou.

4 PROCES PŘÍPRAVY

4.1 Inspirace a hledání informací

Výchozím zdrojem inspirace pro mě byla příroda. Když jsem začala hlouběji přemýšlet o vzniku života, uvědomila jsem si, že na počátku téměř jakéhokoliv zrodu je kulovitý útvar, ať už je to vajíčko ve kterém se vyvíjí plod nebo dokonce samotná buňka jako stavební jednotka všeho živého. Tento tvar je dokonalým ztělesněním celistvosti. Stejně tak jako poskytuje děloha bezpečí miminku, chrání i nevylihnutá ptáčata skořápka křehkých vajíček. Z tohoto poznání jsem vyvodila, že dutý kulovitý útvar v přírodě vždy slouží k tomu, aby uchránil svůj obsah před případným nebezpečím. Byl to tedy dokonalý tvar, který jsem mohla použít ke ztvárnění mého záměru. Na základě toho, jsem se tedy snažila najít, co všechno můžeme pod tímto tvarem v přírodě nalézt.

4.2 Hnízda

Abych zjistila, jak se zvířata o svá mláďata starají a ochraňují je, musela jsem se zabývat etologií. Začala jsem u ptáků, jelikož popudem pro vznik moji práce byla původně ptačí hnízda a prázdné skořápky nalezené v lese. (viz. kapitola 2.1)

Tím, že ptáci snášejí vejce, se podobají primitivnější skupině obratlovců, plazům. Na rozdíl od nich se však skoro všichni o svá mláďata pečlivě starají. Délka a povaha rodičovské péče je různá. U některých ptáků zůstává vztah mezi rodiči a jejich potomky zachován i potom, co opustí hnízdo.⁴

⁴ ČIHAŘ, J., Rodiče a děti: Zákon zachování druhu a rostlin. 1.vyd. Zlín: TIGRIS, 2004. ISBN-80-86062-23-6, s. 102;130.

Zhotovení hnízda je velice instinktivní. Způsob i tvar jeho stavby je u jednotlivých druhů dědičný. Moji práci nejvíce ovlivnil vzhled hnízd čeledi snovačovitých (příloha č. 3).

Tento druh malých pěvců žijících v teplých krajinách staví své hnízdo z travin nebo listů, které si předem zobákem natrhá na tenké proužky. Pomocí těchto stébel si naváže na větev základní konstrukci a dále pak splétá a svazuje kulovité hnízdo jen pomocí svého zobáku. Poté co vytvoří vchod, který je většinou umístěn vespod nebo po straně, věnuje se pletení stěn hnízda.⁵ Tento dokonalý stavební postup se velmi podobá principu tkaní nebo šití.

4.3 Pavoučí kokony

Dalším artefaktem, který velmi ovlivnil moji práci a to především po technologické stránce, jsou pavoučí kokony. Pavoučí matky pro své potomky vytváří z jemného pavučinového vlákna kokony, které pak nosí upevněné na svém těle. Ty plní funkci hnízdeček pro larvy a nymfy pavouků. Takový kokon si dělají třeba pavouci z čeledi slíďákovitých (příloha č. 4). Zajímavé je, že když se pavoučci vylíhnou, vyšplhají se matce na zadeček, která se on ně ještě nějaký čas stará.⁶

Přišlo mi zajímavé, že jsou samičky pavouků tak starostlivými matkami. Nepopíratelně to dokazuje, že instinkt, jakým je rodičovská láska, máme společný i s tak nízkými druhy jako jsou právě pavouci. Zároveň mě u tohoto druhu velmi fascinuje princip vytváření

⁵ Wikipedia.cz: snovačovití [online], [Cit. dne 10. 4. 2013], dostupné na <http://cs.wikipedia.org/wiki/Snova%C4%8Dovit%C3%AD>

⁶ abicko.cz: Pavouci a kokony: Pečlivá slíďáčí matka [online], [Cit. dne 14. 4. 2013], dostupné na <http://www.abicko.cz/clanek/video/13422/pavouci-a-kokony-pecliva-slidaci-matka.html>

a navíjení vlákna a proto jsem se rozhodla technologicky navázat na moje předešlé práce. (viz. kapitola 1)

4.4 Další vlivy

Mezi další útvary, které ovlivnily konečný vzhled některých broží, byly například houby. Především druh prášivek. Mají kulovitý tvar a otvor na horní straně a jsou opět jakýmsi schránkami. Ukrývají v sobě totiž výtrusný prach, který se skrze otvor dostává do ovzduší.⁷ Prášivky většinou rostou ve větších shlucích, což mi pocitově také připomínalo například seskupení rybích nebo žabích vajíček (přílohy č. 5 a 6).

⁷ atlasrostlin.cz: houby > prášivka šedivá [online], [Cit. dne 14. 4. 2013], dostupné na <http://houby.atlasrostlin.cz/prasivka-sediva>

5 PROCES TVORBY A TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA

5.1 Technologie navíjení nitě

K technologii navíjení nitě jsem došla snahou napodobit hmyzí vlákno v jedné z mých předešlých pracích. (viz. kapitola 2.1)

Zjistila jsem, že hmyzí vlákno by šlo snadno nahradit nití. Při hledání vhodného pojidla, které by nit zafixovalo do konkrétního tvaru, jsem narazila na textilní tužidlo Powertex, které se přesně hodil pro můj záměr. Powertex je univerzální tužidlo vytvořené na vodní bázi, které vytvrzuje porézní a savé materiály a ty jsou pak zároveň odolné proti povětrnostním vlivům. Vyrábí se ve více variantách. Pro svoji práci jsem si vybrala typ transparentní, aby příliš nenarušoval jemnou strukturu nití a dal ji naopak dobře vyniknout. Zkoušela jsem použít různé druhy nití, nakonec jsem ale zvolila polyesterovou, která je silná tak akorát a má dobrou savost.

5.2 Forma

Abych docílila dutého tvaru, musela jsem najít vhodnou formu. Takovou, na kterou bych mohla nit namotávat a zároveň ji potom snadno vyjmout, aby zůstal jen nitěný skelet. Jelikož jsem s touto technikou pracovala už dříve, věděla jsem, že jediná možnost jak dosáhnout uzavřeného tvaru bez toho, aniž bych musila řešit vyjmutí formy narušováním skeletu, je navíjení nitě na nafukovací formu. Zvolila jsem tedy malé nafukovací balónky.

5.3 Výroba nitěných hnízd

Při samotné výrobě hnízd jsem nafukovala balónky do různých velikostí. Chtěla jsem tak docílit nepravidelnosti, aby šperk vypadal více organicky. Nit jsem navíjela na balónek po částech, které měly délku přibližně 60cm. Každou tuto nit jsem pak ručně protáhla

tužidlem nalitým v nízké nádobce a opatrně jí namotala na balónek (příloha č. 7). U některých hnízd jsem při navíjení kolem zavázaného ústí balonku ponechávala místo a vytvářela tak na horní straně pomyslný otvor, jiná jsem nechávala úmyslně více zavřená. Proces omotávání každé nitě jsem opakovala do té doby, dokud jsem nebyla s hustotou struktury spokojená. Poté jsem balónek pověsila pomocí kolíku na sušák, kde usychal několik hodin (příloha č. 8). Po vytvrdnutí přišla na řadu nezajímavější část, kdy jsem propíchlá balónek a pozorovala výsledek svojí předchozí vytrvalé práce (přílohy č. 9 a 10).

Některé z konečných objektů jsou složeny z více kulovitých tvarů. Při jejich výrobě jsem jednotlivá hnízda slepovala pomocí Powertexu (příloha č. 11).

5.4 Výroba jehlic

Nitěná hnízda jsem se rozhodla doplnit o jednoduché jehlice, které nebudou příliš narušovat kompaktnost tohoto tvaru a budou umožňovat jeho variabilní připnutí na oblečení.

Jako materiál pro tyto jehlice jsem zvolila ocelový drát, který je velmi pevný. To mi umožnilo vyrobit velmi tenké jehlice o síle 0,6 mm (příloha č. 12).

Při vytváření jehlic jsem si nejdříve drát nastříhala kleštěmi na požadované délky. Jednu stranu každé jehlice jsem poté zbrousila do špičky pomocí jehlových pilníků a smirkového papíru, který jsem přichytila na kuželovitý trn stolní leštičky.

Aby se jehlice nemohla z oblečení vyvléknout, musela jsem vytvořit koncovku. Nechtěla jsem, aby byla příliš výrazná a proto jsem zvolila jednoduchou formu stěžecky připájené na konec jehlice. „Stěžečka je polotovar hojně používaný ve zlatnictví ať už jako

ozdoba nebo funkční součástka.”⁸ Já jsem použila stěžeжку vyrobenou z pakfongu.

Vzhledem k tomu, že jsem pro výrobu zvolila ocelový drát, musela jsem k jeho spojení se stěžeжкой využít techniku tzv. pájení naměkko. K tomuto pájení se využívá měkká pájka, což je obvykle směs cínu a olova, pájecí voda a pájedlo. Jehlici i stěžeжку jsem odmastila a v místě, kde jsem je potřebovala spájet, jsem nanesla chlorid zinečnatý, který napomáhá lepšímu roztavení pájky. Pomocí štětečku jsem pak na místo položila malý kousek cínové pájky a k zahřívání použila pájecí plynový hořák. Plamenem jsem zahřívala místo do té doby, dokud se pájka neroztavila a nevyplnila tak mezeru mezi spojovanými materiály.⁹

Pomocí jemného smirkového papíru jsem potom celou jehlici začistila.

⁸ A., BRANIŠ, *Technologie pro 1. až 3. ročník SOU učební obor zlatník a klenotník*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. ISBN 80-04-24176-X, s. 35.

⁹ BRANIŠ, A. *Technologie pro 1. až 3. ročník SOU učební obor zlatník a klenotník*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. ISBN 80-04-24176-X, s. 27.

6 POPIS DÍLA

Výsledkem mojí bakalářské práce je série nitěných objektů, doplněná o kovové jehlice. Pomocí těchto jehlic se dají jednotlivé kusy připnout k oděvu a nosit jako brože.

Tyto objekty jsou vyrobeny technologií navíjení nitě namočené v textilním tužidle. Bílá barva, kterou jsem zvolila, symbolizuje čistotu a nezkaženost chování živočichů, kteří mě při tvorbě této práce inspirovaly. Základem jednotlivých objektů je kulovitý tvar hnízda, který je různě variován. Stejně tak, jako příroda nikdy nevytvoří dvakrát úplně stejný kus, ani já jsem nedělala hnízda stejná a to z toho důvodu, aby výsledek působil více organicky. Při jejich výrobě jsem spotřebovala přibližně sedm set metrů polyesterové nitě (příloha č. 13).

Prvním objektem je uzavřený kokon, který v sobě ukrývá vajíčko, které není na první pohled patrné, ale přesto uvnitř je. Vyjadřuje ochranu dosud nenarozeného plodu (příloha č. 14).

Další dva kusy přímo vychází z ptačího hnízda, které tolik ovlivnilo celou moji práci. První z nich je symbolem ochrany a bezpečí a proto se v jeho útrobách ukrývají malá vajíčka (příloha č. 15). To druhé je již opuštěným hnízdem, jakousi připomínkou rodičovské péče a starostlivosti (příloha č. 16).

Téma spojení potomka s matkou, ale zároveň jeho postupné oddělování se od ní, jsem se snažila vystihnout v dalším objektu, který nápadně připomíná rozmnožování buňky (příloha č. 17).

Nejvýraznějšími kusy této série jsou dva větší shluky nitěných hnízd. Jeden z nich je centrální a druhý je vyroben tak, aby anatomicky kopíroval levou stranu matčina hrudníku (přílohy č. 18 a 19). Tyto skupiny hnízd symbolizují propojenost rodin v rámci

rodu. Rodinné hnízdo, které vytváří každá rodina potomci postupně opouštějí a zakládají si nové. Je to proces, který pořád pokračuje a opakuje se. Bez prvního, by nevzniklo to další atd.. Symbolizuje přirozený instinkt rozmnožování se, který zabezpečuje další existenci druhu.

Každý jednotlivý kus z této série se dá za pomoci jehlic připnout a nosit jako brož. Jehlice se vždy nejdříve musí provléknout textilem poté skrze hnízdo a znovu textilem. Většinou k uchycení stačí jedna jehlice, pouze u dvou největších objektů je lepší provléct jednu jehlici na každém konci (příloha č. 20).

7 PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

V současném šperku se využívá mnoho různých technologií i alternativních materiálů, proto si myslím, že je velmi obtížné přijít s něčím, co by bylo pro tento obor převratné. Podle mého názoru se ale za přínos pro každý obor dá považovat inovativní přístup. Proto si myslím, že i technologie navíjení nitě na formu, kterou jsem při vytvoření šperků uplatnila, by se dala považovat za určitý přínos. Došla jsem k ní sama a doposud jsem ji neviděla v žádném šperku využitou. Samozřejmě ale netvrdím, že jsem ji vymyslela. Výhodou je, že za pomoci této technologie se dají vyrábět i velké objekty, které jsou i přes svůj rozměr velmi lehké a působí křehce a vzdušně.

8 SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY PRÁCE

Je pro mě vždy těžké zpětně hodnotit svoji práci, protože s odstupem času na ni začnu vidět spoustu nedostatků, nicméně vždycky vím přinejmenším o jedné kvalitě, kvůli které mi stálo za to práci vytvořit.

Myslím si, že za silnou stránku mé bakalářské práce se dá považovat technologie, kterou jsem využila. Její výhodou je, že se dá uplatnit i při výrobě velkých šperků. Díky ní mohou být i rozměrné objekty stále lehké, takže o nich jejich nositel nebude ani vědět.

Za další kvalitu této práce by se dalo považovat to, že nemá jen zdobnou funkci. Ta hraje v tomto případě spíše vedlejší roli. Důležitější pro mě je, že výsledná práce je především nositelem myšlenky. Velkou roli zde hraje myšlenkový koncept na jehož základě byly šperky vytvořeny.

Za slabou stránku by možná někdo mohl považovat systém uchycení šperků. Já mám ale důvod, proč jsem se rozhodla pro takto jednoduché řešení. Samotná hnízda a tvary, které vznikly vychází z konkrétních přírodních artefaktů, které jsou celistvé a dokonalé. Chtěla jsem, aby jehlice sloužily pouze k připnutí objektů a nenarušovaly je.

9 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) Knižní a periodická literatura

1. BRANIŠ, A. *Technologie pro 1. až 3. ročník SOU učební obor zlatník a klenotník*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. ISBN 80-04-24176-X
2. ČIHAŘ, J. *Rodiče a děti: Zákon zachování druhu a rostlin*. 1. vyd. Zlín: Tigris, 2004. ISBN 80-86062-23-6
3. DARWIN, Ch. *O původu člověka*. 2. vyd. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1423-3

b) Internetové zdroje

1. Wikipedia.cz: snovačovití [online], [Cit. dne 10. 4. 2013],
Dostupné na
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Snova%C4%8Dovit%C3%AD>
2. Abicko.cz: Pavouci a kokony: Pečlivá slídáčí matka [online], [Cit. dne 14. 4. 2013], dostupné na
<http://www.abicko.cz/clanek/video/13422/pavouci-a-kokony-pecliva-slidaci-matka.html>
3. Atlasrostlin.cz: houby > prášivka šedivá [online], [Cit. dne 14. 4. 2013], dostupné na <http://houby.atlasrostlin.cz/prasivka-sediva>

10 RESUMÉ

The topic of my bachelor project is “Jewellery for somebody”. In the course of my study at the studio of metal and jewellery design I have learned that a piece of jewellery intended for a particular person should reflect their personalities. It should have a deeper meaning for them. When choosing that particular person the jewel would be devoted to I primarily took into account if I knew them well so the resulting piece would have meaning for me as well as for them. I decided to create jewellery for a woman who I know the best, for my mom. My mom, who gave me the gift of life and her precious care.

The main source of inspiration for me was the nature and as the essential and basic structural unit I chose the bird’s nest. I perceive the nest as symbol of safety and protection of vulnerable life and a proof of parent’s care.

As part of this project I became engaged with the issue of ethology of animals. I was exploring how particular species take care of their babies and I found out that even the lower animals such as spiders developed some kind of parent love. They create spherical cocoons woven of delicate threads, which they use for wrapping up the eggs. Some of the spiders even carry the cocoons attached to their own bodies to assure their safety. The spider cocoon was the fundamental source to influence the technology I applied when making the jewellery.

I used technology of winding on polyester threads soaked in textile hardener. I used spherical shaped casts for winding the threads on to achieve various sizes of the nests. When contemplating about the ultimate appearance of the jewels I came to

conclusion that each object should at the same time be an embodiment of the parent care. I decided to attach steel needles to the cocoons enabling them to be pinned to the clothing in various ways. The needles are not firmly attached to the objects so that one can put them through random gaps in the nest.

The final set of brooches was made as thanks to my mom for everything she has ever done for me. Last but not least I wanted to pay tribute to all the life in the world by this project and emphasize that we should treasure it and behave with respect and meekness to it.

11 SEZNAM PŘÍLOH

a) Obrazové přílohy

Příloha 1

Límeček na téma „Křehkost ženy“

Příloha 2

Dvojitý límeček jako ochrana mého krku

Příloha 3

Stavba hnízda snovače žlutého

Příloha 4

Samička slíďáka s kokonem připevněným na zadečku

Příloha 5

Shluk prášivek šedých

Příloha 6

Dvě srostlé prášivky

Příloha 7

Proces namotávání nitě

Příloha 8

Proces usychání

Příloha 9

Hnízdo před propíchnutím formy

Příloha 10

Nitěný skelet po propíchnutí balónku

Příloha 11

Slepování hnízd dohromady

Příloha 12

Ocelové jehlice

Příloha 13

Hnízda různých velikostí

Příloha 14

Uzavřený kokon ukryvající vajíčko

Příloha 15

Hnízdo s vajíčky

Příloha 16

Prázdňé hnízdo

Příloha 17

Objekt vyjadřující spojení a zároveň oddělování

Příloha 18

Shluk více hnízd – centrální objekt

Příloha 19

Shluk více hnízd – objekt situovaný na levou stranu hrudníku

Příloha 20

Brož - hnízdo

Příloha 21

Brož centrální

Příloha 22

Brož malá

Příloha 1

Límeček na téma „Křehkost ženy“¹⁰

Příloha 2

Dvojitý límeček jako ochrana mého krku¹¹

¹⁰ Foto vlastní

¹¹ Foto vlastní

Příloha 3

Stavba hnízda snovače žlutého¹²

Příloha 4

Samička slíďáka s kokonem připevněným na zadečku¹³

¹² <http://www.jirislama.com/index.php/cs/fotoblog/vylety/210-mistr-stavitel-snova-luty>, vyhledáno dne 10. 4. 2013

¹³ http://www.naturaboheica.cz/wp-content/uploads/2010/08/pardosa_bifasciata2.jpg, vyhledáno dne 14. 4. 2013

Příloha 5
Shluk prášivek šedých¹⁴

Příloha 6
Dvě srostlé prášivky¹⁵

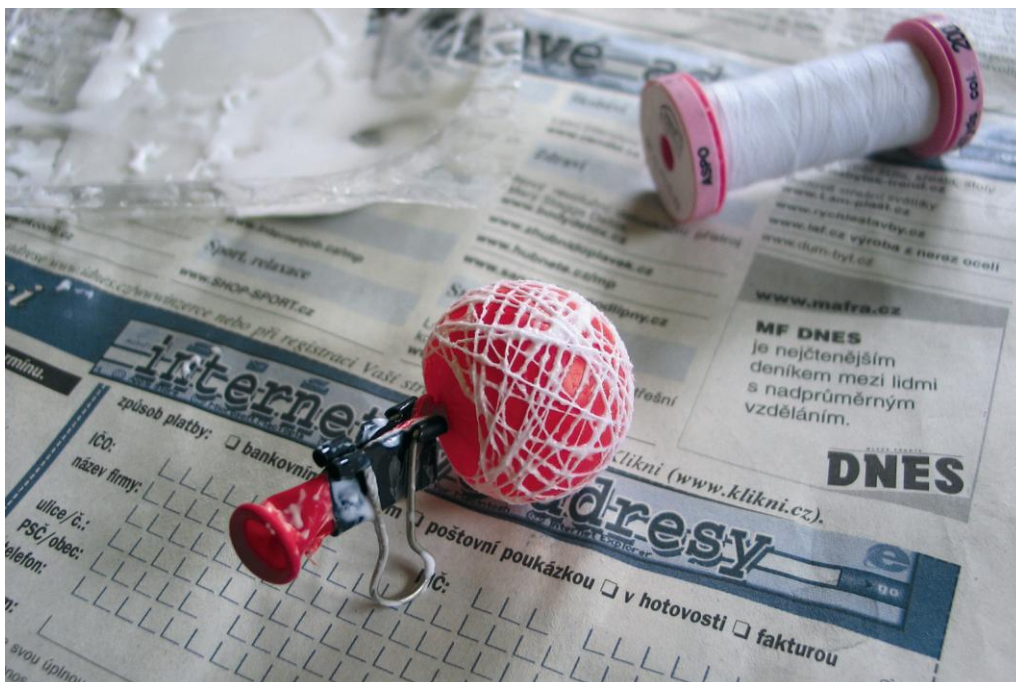

¹⁴ http://farm9.staticflickr.com/8014/7575931176_e7b1236db5.jpg, vyhledáno dne 14. 4. 2013

¹⁵ <http://www.nagrzyby.pl/index.php?artname=gatunek&id=126>, vyhledáno dne 14. 4. 2013

Příloha 7

Proces namotávání nitě¹⁶

Příloha 8

Proces usychání¹⁷

¹⁶ Foto vlastní

¹⁷ Foto vlastní

Příloha 9
Hnízda před propíchnutím formy¹⁸

Příloha 10
Nitěný skelet po propíchnutí balónku¹⁹

¹⁸ Foto vlastní

¹⁹ Foto vlastní

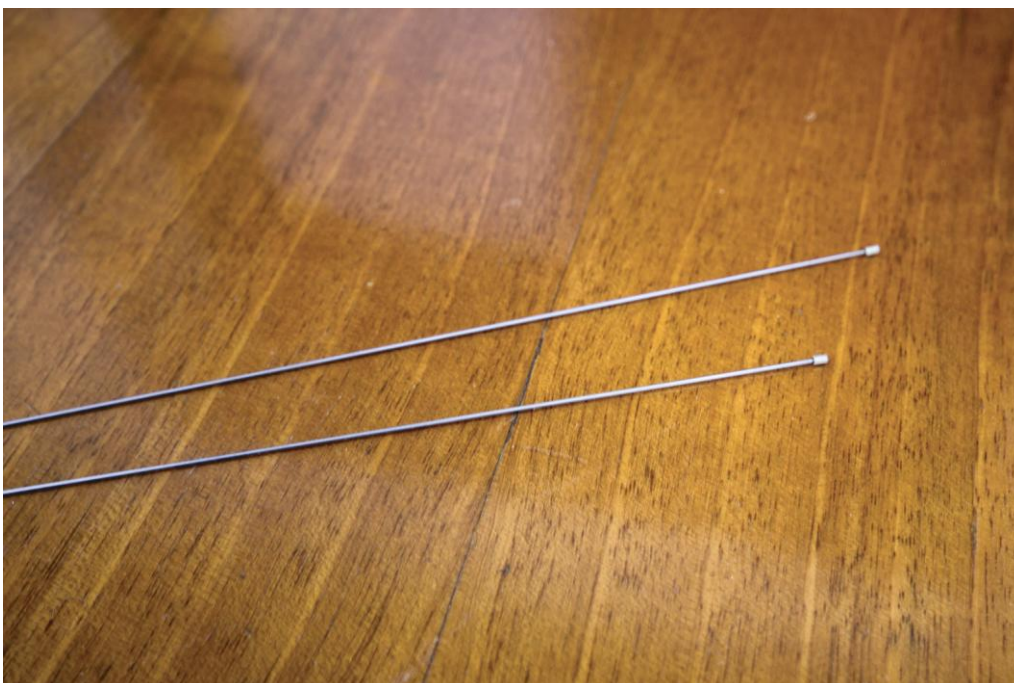
Příloha 11

Slepování hnízd dohromady²⁰

Příloha 12

Ocelové jehlice²¹

²⁰ Foto vlastní

²¹ Foto vlastní

Příloha 13
Hnízda různých velikostí²²

Příloha 14
Uzavřený kokon ukryvající vajíčko²³

²² Foto vlastní

²³ Foto vlastní

Příloha 15
Hnízdo s vajíčky²⁴

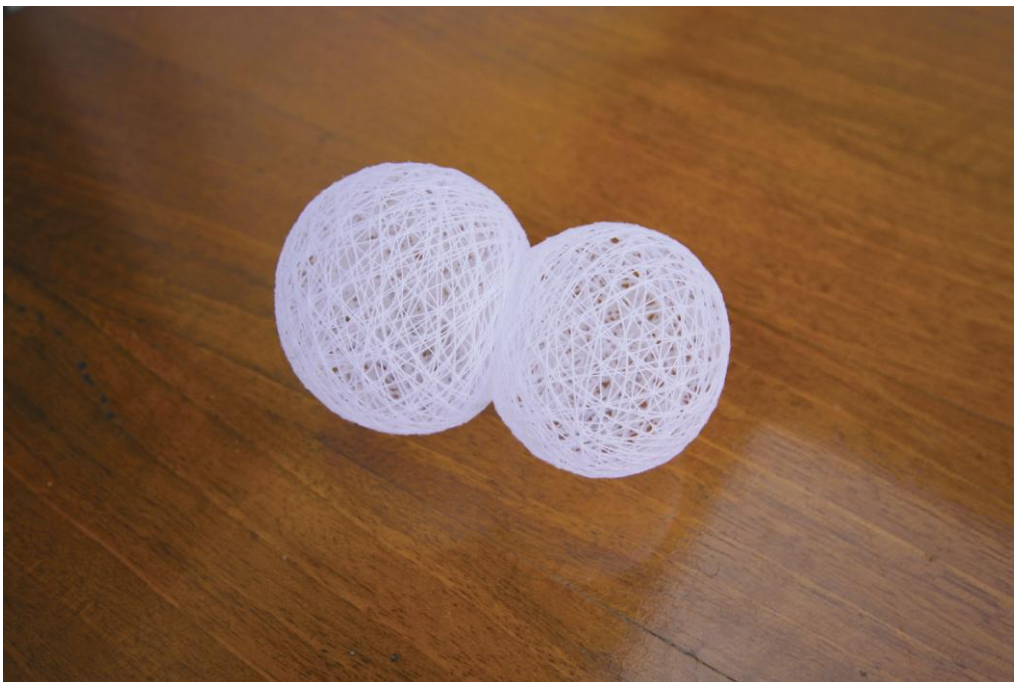
Příloha 16
Prázdné hnízdo²⁵

²⁴ Foto vlastní
²⁵ Foto vlastní

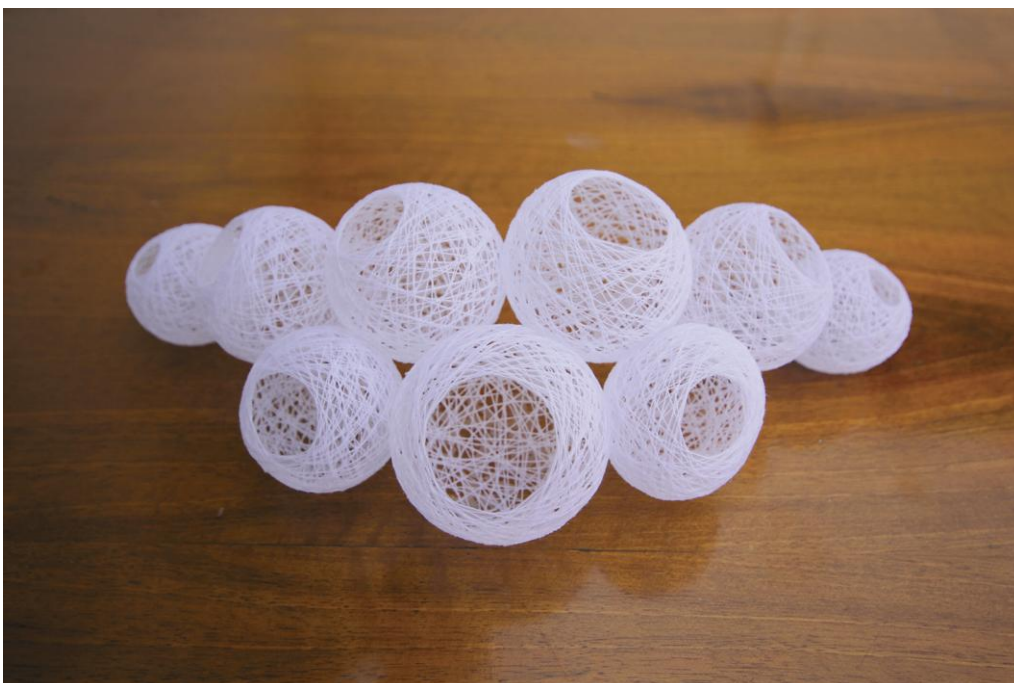
Příloha 17

Objekt vyjadřující spojení a zároveň oddělování²⁶

Příloha 18

Shluk více hnízd – centrální objekt²⁷

²⁶ Foto vlastní

²⁷ Foto vlastní

Příloha 19

Shluk více hnízd – objekt situovaný na levou stranu hrudníku²⁸

Příloha 20

Brož - hnízdo²⁹

²⁸ Foto vlastní

²⁹ Foto vlastní

Příloha 21
Brož centrální³⁰

Příloha 22
Brož malá³¹

³⁰ Foto vlastní
³¹ Foto vlastní